

Vlechtbulletin

September 2020

Nr. 64

Zithoepel, Wim de Ridder

Colofon

Doelstelling: De vereniging behartigt de belangen van vlechters die met diverse materialen werken. Uitgangspunt is het behouden en bevorderen van ambachtelijk en vernieuwend vlechten in de breedste zin van het woord.

Ingeschreven bij de Kamer van Koophandel Friesland onder nr. 01106099

Bestuur van de Vereniging Van Vlechters:

Voorzitter:	Vincent Struik,	06-51192767	<u>vpjstruik@gmail.com</u>
Secretariaat:	Ellen Meuleman,	06-11081156	<u>alchemilla@live.nl</u>
Penningmeester:	José Schilder,	072-5038123	<u>demythe@mandenmakerij.nl</u>

Overige bestuursleden: Laura Minderhout, Ingrid Reinhoud, Judith Schuiter en Ineke van der Sommen

Het lidmaatschap van de Vereniging van Vlechters staat open voor iedereen met belangstelling voor vlechten. De contributie wordt jaarlijks vóór 1 februari voldaan en bedraagt € 25,-. Nieuwe leden betalen naar rato van het resterende jaar. Bij voorkeur via een automatische overschrijving op bankrekening:

IBAN: NL 81 RABO 038 38 37 200 t.n.v. Vereniging van Vlechters
Leden buitenland: IBAN nummer: NL 81 RABO 038 38 37 200 BIC code: RABONL2U

Opzegging en wijzigingen van het lidmaatschap doorgeven bij:
de ledenadministratie: Gerrie Mateussen, tel: 040-2450519
of email: j.mateussen1@chello.nl

Opzegging gaat in per 1-1 van het eerstvolgende jaar.

Als kleine vereniging met weinig middelen stellen wij donaties zeer op prijs.

Logo van de vereniging kan door leden opgevraagd worden bij het secretariaat.

Bulletinredactie: Mieke Langenhuizen, 06-21828312 mieke@wilgennest.nl
Vormgeving omslag: Mathijs Langenhuizen www.mathijslangenhuizen.nl

Advertenties worden overzichtelijk bij elkaar geplaatst. Kosten: 1/4 pagina € 15,-, 1/2 pagina €30,- en 1 pagina € 60,- Bij plaatsing in vier opeenvolgende nummers 10% korting.

Het Vlechtbulletin ISSN: 1574-5740 - Zestiende jaargang: 2020

Uitgave Vereniging van Vlechters. Verschijnt 4 maal per jaar

Oplage 270 - losse nummers € 3,50 inclusief verzendkosten

Extra exemplaren voor cursusleiders € 3,00 inclusief verzendkosten

Het volgende nummer verschijnt maart 2021.
Website: www.vlechters.nl

Kopij inleveren voor 10-2-2021

Inhoudsopgave

Van de redactie		Pag. 4
Van het bestuur	Willem de Ridder	Pag. 4
De voorzittershamer geef ik door	Willem de Ridder	Pag. 5
Even voorstellen	Vincent Struik	Pag. 6
Weave Along, thema 'Oh, oh, wat een jaar	Ellen Meuleman	Pag. 8
Over de omslag, de Zithoepel	Joop van Dijk	Pag. 9
Over de omslag, Wilgenbast	Mieke Langenhuizen	Pag.13
Kip en kuiken van wilgentenen	Madzy Titsing	Pag.15
Boekbespreking	Redactie	Pag.17
Vlechtvakantie naar Denemarken	Mieke Langenhuizen	Pag.21
In de Botanische tuin van Oslo	Judith Schuiter	Pag.23
Workshops en cursussen 2020		Pag.24
Vlechtkringen	Redactie	Pag.24
Marte Mand	Piet Ermens	Pag.24
Activiteitenkalender	Redactie	Pag.26
Cursusleiders		Pag.27

Van de redactie

Het is weer gelukt! Een nieuwe editie van het vlechtbulletin zonder dat er nog iets spectaculairs gebeurd op het gebied van cursussen, markten. Toch

hebben we weer wat leuke artikelen voor jullie bij elkaar kunnen sprokkelen. We wensen jullie weer veel leesplezier.

Beste leden zoals de meeste van jullie al weten is onze voorzitter Willem door een noodlottig ongeluk overleden.

Vlak voor zijn overlijden heeft hij nog een stukje 'van het bestuur' ingestuurd wat we jullie toch niet willen onthouden.

Onderstaand artikel en het artikel "De voorzittershamer geef ik door aan", worden dan ook de allerlaatste karakteristieke berichten van Willem aan jullie.

Van het bestuur

Willem de Ridder

2020, we zullen ons dit jaar waarschijnlijk nog lang blijven herinneren. Toen, in 2020, was het begin en de aanzet van vele veranderingen. Nu we een maand of zes verder zijn en we in de wereld het besmettelijke Coronavirus nog steeds niet onder controle hebben, kunnen we al langzamerhand ervaren in wat voor bevoorrechte positie we al die jaren daarvoor hebben kunnen leven en werken.

Waar we als Bestuur van de Vereniging van Vlechters in maart al gelijk tegenaan liepen, was dat we de Algemene Ledenvergadering moesten annuleren. We hadden tot voor kort nog de hoop dat we in oktober alsnog een Ledendag konden optuigen, maar ook dit voornemen blijft bij een voornemen. Als Bestuur kregen we van Museum Genemuiden bericht dat er voor ca. 60 personen geen geschikte corona-proof vergader-ruimte was, vervolgens via de Nieuwsbrief een oproep geplaatst voor een alternatief, maar ondanks de vele positieve reacties hebben we alsnog besloten om ook de Najaars-Ledendag te annuleren. Hoezeer dit ook ons aan het hart gaat.

De hoop is gevestigd op volgend jaar, 2021.

Omdat twee bestuursleden hun maximale termijn erop hadden zitten inclusief een verlenging van 1 jaar en ook de penningmeester zijn bestuursperiode had volbracht heeft het bestuur 'op papier' afscheid van hen genomen en drie nieuwe bestuursleden laten instromen. José Schilder wordt de nieuwe penningmeester van de Vereniging van Vlechters, Vincent Struik de nieuwe voorzitter en Laura Minderhout bestuurslid. Mieke Langenhuizen, Wim Vogelpoel en Willem de Ridder zijn bij deze bestuurslid af. Te zijner tijd wordt nog op gepaste wijze afscheid van hen genomen op een te houden Ledendag. Omdat vrijwel alle vlecht-evenementen dit jaar geen doorgang hebben kunnen vinden is er ook niet heel erg veel te melden. We zijn nu echt afhankelijk van wat ieder tot nu toe thuis op vlechtgebied heeft gedaan en dat ook in het bulletin zou willen plaatsen. We hopen en wensen dat het volgend jaar beter wordt en dat er in ieder geval weer een Ledendag en ontmoeting kan plaats vinden.

De voorzittershamer geef ik door aan, Vincent Struik.

Willem de Ridder

Trouwe ledendagen bezoekers en lezers van het bulletin kennen Vincent al, want Vincent is al verschillende jaren actief beoefenaar van het wilgenvlechten en gegrepen door het onder vlechters beroemd geworden 'Vlechtvirus'. Al heeft dat laatste nu natuurlijk wel een wat wrange bijmaak. Maar ja zo rol je er in, verderop zal Vincent zichzelf voorstellen.

Ikzelf heb na drie jaar bestuurslid en vier jaar voorzitterschap van de Vereniging van Vlechters toch wel met enige weemoed afscheid genomen van het Bestuurswerk.

Ik heb mij afgevraagd wat nu die afgelopen zeven jaar allemaal heeft 'opgeleverd' zowel voor mij persoonlijk als voor de Vereniging. Wel om met het laatste te beginnen, Ik / we hebben geen spectaculaire ledengroei kunnen bewerkstelligen de afgelopen jaren. Nieuwe leden zijn voor een kleine Vereniging als de onze echt van levensbelang temeer ook omdat de gemiddelde leeftijd van de leden, zeg maar 60 plus is. En dan ben ik nog voorzichtig. Het organiseren van verschillende Vlecht Festivals is een schot in de roos, daarmee zetten we het ambacht 'Vlechten met Wilg en andere materialen' voor de buitenwereld goed neer. In het verlengde hiervan ontstond het initiatief om voor de leden korte workshops vlechten onder leiding van een gerenommeerd vlechter/ster te organiseren. Dit staat nog wat in de kinderschoenen maar hopelijk lukt het om dit naar de toekomst toe verder te faciliteren. Dan is er een begin gemaakt om de website van de Vereniging van Vlechters compleet te

vernieuwen, dit is een heel proces en vraagt veel doorzettingsvermogen.

Dan is er nog het Bulletin wat mede dankzij de inzet van Mieke echt een heel dierbaar en mooi Verenigingsblad is geworden. Natuurlijk zal ik wel iets vergeten zijn, maar een en ander is natuurlijk niet alleen door mij maar dankzij het hele Bestuur gerealiseerd. En dit brengt mij tot wat het mijzelf heeft opgeleverd.

Het meest dankbaar ben ik voor de fijne en intense samenwerking die er heerste binnen het Bestuur. Hoewel vergaderen nu niet bepaald bovenaan mijn lijstje staat van dingen doen die ik leuk vind, zag ik ieder kwartaal er wel naar uit om naar de bestuursvergadering van de Vereniging te gaan. Het non profit werken voor een ideaal (vlechten) waarvan je vindt dat het door moet blijven gaan is een mooi goed, maar samenwerken met medebestuursleden die allen ook geraakt zijn door het vlechten verruimt je blik en zet dingen in beweging. Je wordt er zelf rijker van, zou ik bijna willen zeggen. Ook op de ledendagen zelf ervoer ik die zelfde soort inspiratie in de ontmoeting met vlechters/leden uit heel het land, het trekt je wat uit je eigen werkplaats, zo wil ik het willen en kunnen omschrijven.

Ik zou het eigenlijk ieder lid van de Vereniging gunnen om onafhankelijk en in het belang van alle vlechters, een periode deel uit te maken van het Bestuur, Vincent aan jou het vervolg.

Tot Ziens , Willem de Ridder

Begin augustus schreef ik onderstaand stukje om mijzelf aan jullie voor te stellen. Ongewis dat onze vereniging op 25 augustus zou worden opgeschrikt met het verdrietige nieuws dat Willem was overleden. Het voelt nu vreemd om mezelf aan jullie voor te stellen en daarmee op de voorgrond te plaatsen, terwijl we allemaal verdrietig zijn om het plotselinge verlies van zo'n vrolijk en vriendelijk mens. Ik had mijzelf een zonnigere start als voorzitter bedacht.

Sinds de bestuursvergadering van 14 juni jl. heb ik van Willem de voorzittershamer van de Vereniging van Vlechters overgenomen en daarom wil ik mijzelf aan jullie voorstellen in het stukje hieronder.

Ik ben Vincent, 43 jaar oud en woon in een klein dorpje in de Betuwe, samen met mijn grote liefde Laurie en onze zoons Wisse en Rein van 13 en 12 jaar. Mijn bonuszoon Thomas is 26 en is bezig met de afronding van zijn studie psychologie in Utrecht. We hebben twee poezen en een konijn en ik ben veel te vinden in mijn moestuin. Af en toe speel ik wat op mijn akoestische gitaar en ga graag een rondje hardlopen. Ik werk bij Waterschap Rivierenland als adviseur peilbeheer en ben daardoor dagelijks bezig met water in het prachtige rivierengebied: bekend van het fruit, het riviervtje de Linge en het prachtige dijklandschap. In september 2015 las ik op Internet

over een groep enthousiaste wilgenteenvlechters in Horssen in het Land van Maas en Waal. Onder leiding van Jozef Wieggers en Piet Coppes maakten zij manden van wilgentenen en soms ook mattenkloppers van rotan. Mijn creatieve interesse werd gewekt en al snel maakte ik kennis met de wondere wereld van het vlechten. Eén van de vlechters was Wim Vogelpoel. Hij vertelde mij over de Vereniging van Vlechters, de inspirerende ledendagen en Vlechtfestivals en het kleurrijke vlechtbulletin. Dankzij de enthousiaste verhalen van Wim en het plezier waarmee Jozef mij heeft leren vlechten ben ik lid geworden van de vereniging, waar ik vanaf nu zelfs voorzitter van mag zijn!

Het voelt nog een beetje onwennig en ik ben geen professioneel vlechter, maar ik ben wel gegrepen door het 'vlechtvirus'. Ik heb veel zin om mij, samen met de andere bestuursleden, in te zetten voor deze mooie vereniging. Ik vind het belangrijk dat er aandacht is en blijft voor de het eeuwenoude ambacht van het vlechten. Jullie kunnen rekenen op mijn positieve bijdrage.

Het Coronavirus heeft dit jaar roet in het eten gestrooid van onze ledendagen. Daardoor zijn de andere nieuwe bestuursleden en ik niet in staat om ons persoonlijk aan jullie voor te stellen en dat vind ik jammer. José Schilder en Laura Minderhout

zullen zich in de volgende editie voorstellen. Ik hoop van harte dat we daar volgend jaar alsnog de kans voor krijgen en dat we ook de aftredende bestuursleden persoonlijk kunnen bedanken voor hun inzet voor onze vereniging.

Tot slot wil ik alle leden een goede gezondheid toewensen en de hoop uitspreken dat we in 2021 op een fijne en veilige manier een nieuwe leidendag kunnen organiseren. Ik ga er mijn best voor doen.

Nu Willem er niet meer is, kan ik hem nooit meer bedanken voor zijn inzet voor de vereniging. Dat geeft een leeg en verdrietig gevoel. Maar naast Willem zijn ook Mieke en Wim afgetreden na vele jaren trouwe inzet voor onze vereniging. Om op deze manier afscheid te nemen is voor hen ook niet gemakkelijk. Ondanks alle droefheid wil ik jullie nu tóch alvast bedanken voor alles wat je voor de Vereniging van Vlechters hebt gedaan. Dankjewel.

Alweer half terugkijkend op dit bizarre jaar in Corona-crisistijd kunnen we dat wel zeggen. In dit jaar is er van alles gebeurd wat we met z'n allen niet zagen aankomen en misschien zelfs niet eens voor mogelijk hadden gehouden. De crisis heeft effect op alle facetten van onze samenleving en daarmee ook op de leden van de vereniging; ziek geworden, lang alleen thuis gezeten, werk kwijtgeraakt of het juist extreem druk gekregen, geen markten of evenementen meer etc. Iedereen is er op een bepaalde manier door geraakt.

Met dit als achtergrond ontstond het idee om de volgende weave-along te wijden aan de Corona-crisis en daar een speciaal themanummer van te maken in het bulletin van december. Hoe hebben onze leden zich door middel van vlechtwerk door de

moeilijke tijd heen geslagen; Hebben ze alternatieve projecten bedacht en opgestart? Was er nu ineens tijd voor het leren van nieuwe technieken of voor het uitvoeren van een al lang bedacht ontwerp? Kon je door middel van vlechten juist iets voor anderen betekenen? Er is van alles denkbaar.

Stuur je inzending graag voor 1 november naar de redactie van het bulletin. We zien graag mooie (liggende) foto's, maar in dit geval is het verhaal erbij zeker net zo belangrijk.

Nu we elkaar niet vanzelfsprekend zien op ledendagen en andere activiteiten, kunnen we toch een beetje met elkaar delen wat ons heeft bezig gehouden dit vreemde jaar.

Over de omslag

Voorzijde omslag

Joop van Dijk, oud-collega van Willem.

De zithoepel

Eigenlijk had Willem dit stukje moeten schrijven. Dat was ook zijn plan. Maar door zijn plotselinge overlijden kon dat er helaas niet meer van komen. En dat is jammer want hij was erg enthousiast over dit project en had al aangegeven dat hij dit wilde beschrijven in het vlecht-bulletin van de Vereniging Van Vlechters. Zelf was ik, ooit begin negentiger jaren, de inspirator voor Willem om te gaan mandvlechten. En als opdrachtgever nauw betrokken bij dit project. Daarom heb ik in overleg met de familie het initiatief genomen om dit project alsnog te beschrijven.

Dit laatste project van Willem was een zithoepel.

Die was bedoeld als aankleding van het stadstuintje van mijn dochter, en...

haar 50^e verjaardag. In plaats van de gangbare tuinornamenten in beton en staal hadden we als alternatief een van wilgenteen gevlochten zithoepel bedacht. En wilgenteen en vlechten, ja dan kom ik weer bij Willem, inmiddels een volleerd vlechter, terecht.

En zo kwam het dat Willem en ik, de laatste zaterdagmiddag voor zijn overlijden, samen een hele middag hebben gewerkt, koffie gedronken en verjaardagstaartjes hebben gegeten. Zodat we de zithoepel mooi op tijd voor de verjaardag van mijn dochter in haar tuintje gemonteerd hadden.

De zithoepel, is eigenlijk een grote brede ring met een zitplankje er in. Om het Willem, met zijn achtergrond als biologisch-dynamische boer, wat duidelijker te maken vertaalde ik het beeld naar een overmaatse baggenmand met een tussenschotje. Maar zonder bodem en zonder deksel. Nou dat was duidelijk! Maar waarom geen bodem dan? Tja, nou kijk; hij

komt aan de muur te hangen en je zit aan de binnenkant. Op het duidelijker te maken vertaalde ik het tussenschotje en leunt dan met je rug tegen de binnenwand. En voor het comfort en ter aankleding komen er wat kussentjes en zo in zodat het een gerieflijk zitje is. Iets nieuws, een nieuwe uitdaging, nou daar had Willem wel oren naar!

De Constructie.

Een 75 cm brede ring van wilgenteen met een diameter van 160 cm, is niet erg vormvast, zeker niet zonder bodem. En toch moet de ring, ook voor het oog natuurlijk, redelijk rond blijven. Daarom is er gebruik gemaakt van een stalen frame waar omheen de wilgenteen gevlochten is. Het frame bestaat uit twee stalen hoepels van +/- 157 cm

diameter. De hoepels worden in de breedterichting van de ring door een 6-tal stalen strips (staken) aan elkaar gelast. In eerste instantie slechts aan één hoepel om het rondom vlechten te vergemakkelijken. Aan de buitenomtrek van de eerste hoepel worden vrij dikke staken aangebracht. Deze worden tijdelijk in de ondergrond waarop gevlochten wordt gestoken om ze mooi verdeeld op afstand te zetten. Door tijdelijk een rond-gezet grofmazig gaas en wat stro-of sisaltouw te gebruiken kunnen de staken in de juiste positie worden gehouden.

Nu kan het eerste beslag, het begin van de hoepelwand, worden gevlochten. De stalen, aan de hoepel gelaste, staken worden net als de gewone staken in het beslag mee-gevlochten. Wanneer dit beslag een aantal (10 a 15) centimeters hoog is en de staken in hun positie goed verankerd zijn kan het gaas verwijderd worden. Met korte hulptouwjes kan de hoepel in het beslag op zijn plaats worden gehouden. Daarna is het mogelijk het vlechtwerk los te halen

van de ondergrond, de dikke staken een eind door te schuiven en de eerste kimrand of eindrand te vlechten. De zithoepel is nu stevig genoeg om het beslag verder af te werken tot op de juiste hoogte. Door het beslag regelmatig aan te slaan en zo nodig met wat bindtouwjes op zijn plaats en aangedrukt te houden krijg je een mooi en goed verdeelde wand. Dan kan de tweede kim of eindrand gevlochten worden.

Na een laatste inspectie en het afsnoeien van uitstekende twijgeinden is de Hoepel gereed. Nu nog een rechthoekige zitplank vlechten. De breedte en lengte wordt bepaald aan de hand van de gewenste zithoogte en de montage hoogte op de

gebruiksplek. Het is handig enkele 'te lange' stalen lengte-staken, van hetzelfde materiaal als waar de stalen hoepels van gemaakt zijn, mee te vlechten.

Door deze eerst aan een zijde door de hoepelwand te steken en daarna terug

te slaan zodat ze ook door de wand aan de tegenoverliggende steken is de zitplank goed bevestigd. De stalen staken kunnen daarna eventueel aan de buitenzijde op lengte worden doorgeslepen. Het mooiste, maar niet noodzakelijk, is als deze staken rusten op de mee-gevlochten stalen staken in de hoepelwand.

De zithoepel is nu gereed om op zijn plaats gebracht te worden. In ons geval was dat een 50 km vanaf de werkplek bij Willems huis. Dus op de aanhanger vervoeren. Ennnn ja, zo'n groot object gaat natuurlijk niet door de voordeur en gang van een kleine eengezinswoning in de stad.

Dus achterom door een gangetje en 'over' het schuurtje zo de tuin in. Echt iets om rekening mee te houden! De zithoepel is in dit geval, met enkele aan de hoepel aangelaste strips, aan twee gemetselde kolommetjes van een tuinafscheiding gemonteerd. Om te grote belasting aan de kolommetjes en te veel vervorming van de zithoepel te voorkomen wordt de zithoepel aan de onderzijde nog ondersteund. Al met al een boeiend project waar met veel plezier aan gewerkt is en erg enthousiast werd ontvangen en gebruikt in dankbare herinnering aan Willem.

De manden op de achterzijde zijn gemaakt van wilgenbast. Nu hebben we al wat vaker vlechtwerk met wilgenbast op de omslag gehad maar we hebben het er nooit overgehad hoe je daar aan komt.

Daar zijn 2 manieren voor: je neemt daarvoor wilgentenen die je direct schilt nadat ze in het juiste seizoen zijn gesnoeid, dat is dus in het voorjaar of je neemt de wilgentenen die in de winter gesnoeid zijn en die direct met de voeten in het water zijn gezet.

Laten we met de in de wintergesnoeide wilgentenen beginnen. De wilgentenen zijn dan eigenlijk in rust, de sapstroom is heel erg laag. Je krijgt dan de bast ook niet van de wilgentenen. Om de bast goed te kunnen verwijderen moet de sapstroom goed op gang zijn, dat wil zeggen, als er blaadjes en wortels aankomen is dat het geval. De wintergesnoeide wilgentenen gaan daarom direct na het snoeien met de voeten in een bak/ton met zo'n 25 cm water daarin. Zet er niet bijvoorbeeld een halve

meter water in, het gedeelte wat beworteld is laat zich namelijk moeilijker schillen.

Daarna laat je de wilgentenen misschien wel een paar maanden staan, dat ligt namelijk aan de tijd van snoeien. Houd wel goed de waterstand in de gaten, vooral wanneer zich de wortels en blaadjes vormen. Het zou namelijk jammer zijn als, op het laatst wanneer de wilgentenen dus veel water nodig hebben, de wortels verdrogen. Dan kun je het wel vergeten om de bast er nog af te krijgen, alles is dan weer ingedroogd.

Welke soort wilgentenen zet je op water en hoe oud mogen ze zijn? Nou volgens mij kun je elke soort gebruiken, ik heb zelfs andere soorten boom gebruikt zoals, Catapla, Gleditsia en Linde. Je kunt er 1-jarig hout voor gebruiken maar zeer zeker ook meerjarig hout. Bij 1-jarig hout zoek ik altijd de dikke wilgentenen eruit, hoe dikker de teen hoe breder en steviger de strook is die er vanaf komt. Dan zullen we het eens over de wortels en de zijtakken/blaadjes hebben. De wortels pluk je er pas vanaf als je hem echt gaat schillen. De

blaadjes kun je er zo vanaf ritsen maar bij de zijtakken moet je voorzichtiger zijn. Die knip je er voorzichtig af, laat geen kapstokje zitten maar knip ook niet zo diep dat je de bast beschadigt. Waar takjes gezeten hebben komen na het schillen gaatjes. Dat is helemaal niet erg, dat geeft een mooie structuur als je er mee vlecht.

Zo, nu zijn je wilgentenen voorbereid voor het eigenlijk werk, het schillen. Dat is best een secuur werk, soms is het zo dat ik er maar 4 tot 5 per uur schil. Dat zijn dan wel vaak wilgentenen van zo'n 2 tot 2,5 meter lang met de nodige zijtakken. Je pakt een scherp mes en snijdt een geschilde dunne wilgentak schuin aan met een tongetje en knipt hem op ongeveer 15 cm af. Dan maak je met

een mes een snee in de te schillen wilgenteen, steekt het schuingesneden teentje in de snee van de grote teen onder de bast. Je schuift met het kleine teentje over de grote teen van voet tot top. Door het kleine teentje als mes te gebruiken beschadigt je de grote teen namelijk niet. Dan ga je voorzichtig met je vingers in de snee en buigt de bast aan beide zijden al naar buiten.

Daarna rol je bij de voet de bast om als een kraagje en werk van de voet naar de top.

Pas op bij de plaatsen waar zijtakken gezeten hebben, rol hem daar voorzichtig over heen. Door bij de voet te beginnen ga je mee met de richting van de zijtakken die schuin omhoog wijzen. Begin je andersom dan werkt het niet lekker bij waar de zijtakken gezeten hebben en scheurt het daar eerder. Je wilt tenslotte toch mooie lange repen die je op de lengtes en breedtes snijdt die je nodig hebt.

Daarna het bewaren van de repen bast. Je rolt ze letterlijk binnenste-buiten op, niet strak maar losjes zodat er lucht komt tussen de opgerolde lagen. Rol je ze te strak op dan kan het tussen de lagen gaan schimmelen. Zet de rol vast met een touwtje. Vaak rijg ik de rollen op een langer touw, hang er een kaartje aan met de naam van de wis en het jaar dat deze gesnoeid is. Dan hang ik ze te drogen.

Voor de versgesnoeide wilgen geldt alles hetzelfde als de vorige werkwijze. Direct schillen na de snoei en geen dagen laten liggen.

Wanneer is in beide gevallen zo'n wilgenteen nu goed om te schillen? Probeer het even uit, komt de bast nog niet goed los, wacht dan nog een paar dagen en probeer het weer. Veel plezier.

Kip en kuiken van wilgenteen.

Madzy Titsing

Benodigheden.

Flinke handvol wilg van 1.40 m, Flinke handvol wilg van 1.20 m
Soepblikje als mal, Tangetje, Hollepriem, Snoeischaar, Meetlat, Lijmpistool,
Zeem, ijzeren pootjes (staaf van 40cm dubbelvouden)

Start Kip

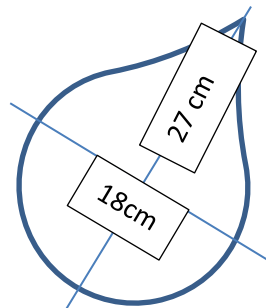
Knip een stuk of 10 tenen schuin af evenals het topje.

Wikkel de teen om het soepblikje.

Maak de basis voor het lijf.

De 2de kleiner, 24 bij 13.

Nu het onderlijf opbouwen door een frame te maken.

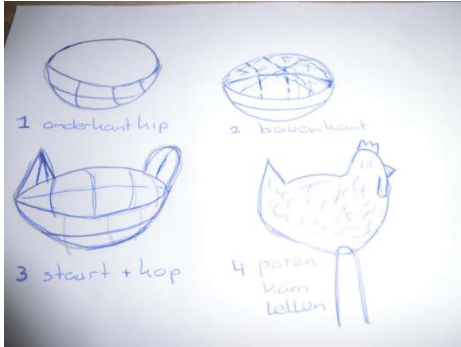

Onder en bovenkant aan elkaar te bevestigen met 5 cm ruimte er tussen, het frame lijkt nu op een wielrenhempje.

Daarna bovenlijf op het frame maken en licht doorvlechten zodat kop en staart houvast hebben om erop te maken.

Kop erop maken door 2 halve bogen vast te zetten op voorkant frame.

Staart maken door 2 driehoekjes vast te zetten op de

achterkant van het frame.

Het geheel luchtig invlechten door tak halverwege in te steken en dan beide kanten uitvlechten. Zorg dat je de scheiding tussen de kop en staart mooi weg vlecht.

IJzeren staaf voor pootjes er in en dan helemaal volvlechten. Er mogen geen grote gaten meer inzitten. Snavel maken, lellen en kam knippen en vastlijmen met lijmpistool.

Kuiken

2 rondjes van 12 cm.

Bolletje vlechten.

Op tijd de pootjes erin.

Klein bolletje voor kopje

Staartje, driehoekje erin steken en dat volvlechten

Snaveltje er op

Kammetje er op lijmen en klaar.

Veel vlechteplezier, Madzy Titsing.

Mocht het je niet lukken de kip te maken mag je contact opnemen via mail: madzyenfrans@gmail.com

‘Over hoe de mandennijverheid verdween’

Schrijvers: Joop Roes en Frans van Halder
Uitgeverij: Pictures Publishers
ISBN: 978-94-92576-29-3

In mei van dit jaar kreeg de redactie een mail van ons lid Jan van Schaik over een artikel in het Brabants Dagblad over mandenvlechters. Natuurlijk zijn we meteen gaan kijken wat dat was. Al lezende werd het steeds interessanter en zeker iets voor in het Vlechtbulletin.

Het is zo dat er een prachtig boek uitgegeven is over het mandenvlechten in vervlogen tijden en daar gaat het artikel over.

Nu is het natuurlijk tegenwoordig zo dat je niet meer zomaar klakkeloos alles uit de krant over mag nemen en verder publiceren dus heb is er heel

netjes contact opgenomen met het Brabants Dagblad. Stuur maar een mailtje naar de afdeling auteursrecht zeiden ze. Aldus gedaan en wat een teleurstelling, een licentie kon er gekocht worden voor €180,- excl. Btw en dan mocht het gepubliceerd worden.

Maar wij als vereniging zijn natuurlijk niet voor een gat te vangen en dus werd er eens verder gezocht op het internet. Daar werd de uitgever Pictures Publishers uit Woudrichem gevonden die dit boek heeft uitgegeven.

Dit contact was heel anders, de uitgever was direct heel enthousiast en nam contact op met de schrijvers of zij interesse hadden om over hun boek te praten.

Door het hele Corona-gebeuren is dat wat uitgelopen maar een paar weken terug zaten ze bij mij aan de koffie vol verhalen.

Ondertussen hebben we het boek in kunnen zien en het is een geweldig boek.

Het gaat over het vlechten van manden door de tijd heen. Een tijd waar het maken van manden nog een echt beroep was wat gewaardeerd werd.

Een beroep wat wij graag zouden hebben als wij er nu nog een fatsoenlijke boterham mee konden verdienen.

Een beroep wat we wel levend kunnen houden door het als hobby te laten doorgaan en hopelijk door een paar mensen nog als beroep kan worden beoefend.

Frans van Halder, journalist en Joop Roes, econoom, hoe kwamen ze er toe om dit lijvige boek te schrijven? Beide zijn verbonden met het mandenvlechten doordat de een, Frans dus, rechtstreeks familie is van waar zij over schrijven en Joop is getrouwd met de nicht van Frans, een dochter van Dries van Halder, de laatste mandenfabrikant van die familie in Haarsteeg. Begin 2018 toen de laatste Van Halder uit de generatie van Dries ten grave werd gedragen, nam het duo zich voor de mandengeschiedenis van de Van Halders eens uit te gaan zoeken.

Manden waren eeuwen lang hét verpakkingsmiddel voor een heleboel producten. Fruit, groenten, vlees brood enz. werden in wilgenmanden ingepakt en naar de plaats van bestemming gebracht. In Vlijmen en Haarsteeg werd zoveel gevlochten dat je echt kon spreken van een 'industrie'.

Het verhaal begint in de 1e helft van de 19e eeuw met Antonie van Halder

(1815) die grootschalig manden gaat maken maar ook laat maken, een flink deel van de mandenmakers werkt vanuit huis verkoopt de manden weer aan van Halder.

Deze van Halder had connecties in Engeland door de handel van hop. Hop werd veel verbouwd in de buurt van Vlijmen en omgeving en dit werd verkocht aan de Engelsen in

wilgentenen manden. Toen de hop handel terug liep ging men helemaal over op het vlechten van manden die via dezelfde kanalen in Engeland werden verkocht.

De opvolger van Antonie is Andries (1848) en tegelijk met de groei van de tuinbouw in de Langstraat, groeit ook de export van Andries. In 1894 heeft hij al 100 mandenmakers in dienst en was hij het grootste bedrijf in de regio. Mandenvol fruit en groenten gaan richting Engeland en door de kwaliteit van die manden gaat de losse verkoop er ook uitstekend.

Door de grote groei ontstaat er ook vraag naar meer kapitaal en daar laten de geldschieters hem in de steek. Het bedrijf gaat failliet.

Zoon Jan (1877) gaat met het bedrijf door samen met Pieter Prinsen.

In 1919 fuseert het bedrijf met gebroeders Halders, Johan en Antoon, 2 halfbroers van Jan.

Het jaar 1921 vormt het absolute hoogtepunt in de Haarsteegse mandenhistorie.

Met een recordomzet van circa één miljoen gulden en een productie van iets minder dan één miljoen manden.

Er werken op dat moment 150 mandenmakers, de grootste mandenfabriek stond dus in Haarsteeg.

Dries van Halder (1909) is de 4e generatie die de zaken gaat leiden, hij heeft er wel lang op moeten wachten.

Pas in 1957 draagt zijn vader Jan zijn aandeel aan hem over en in 1966 Antoon.

Dries gaat nog door als eenmanszaak tot de sluiting in 1984, de wilgen manden werden vervangen door andere materialen.

De laatste jaren werkten er alleen nog wat gepensioneerden voor hem op de plank.

Het boek verteld niet alleen over de familie van Halder maar over allerlei sociale en economische gebeurtenissen.

Zo wordt er verteld over de onrust met stakingen, armoede enz. en wordt er gekeken naar de financiën over de jaren.

De administratie vanaf de jaren 1919 tot 1941 is teruggevonden en daar kon Joop Roes, heel veel gegevens over het bedrijf maar ook over de tijdsgeest uithalen.

Verder zijn er de verhalen over hoe de Halders en de Prinsen in de gemeenschap stonden en wat ze ervoor betekend hebben. De zoektocht naar de feiten achter de opkomst en ondergang van de

en Van Halder Bros nog wel een bijna volledige collectie manden laten vlechten nog juist voor die fabriek haar deuren sloot.

Uiteindelijk is 'Hoe de mandenindustrie

mandennijverheid leverde de schrijvers gigantisch veel informatie op. Heel veel daarvan is terug te vinden het boek 'Hoe de mandennijverheid verdween'.

Wat ze niet gebruiken, gaat naar het streekarchief in Heusden of naar heemkundekring Onsenoort. Vermeldenswaardig is wellicht ook dat de voormalige gemeente Vlijmen rond 1983 overwoog om zelf een mandenmuseum te stichten. Door tal van oorzaken is het daar echter nooit van gekomen. Gelukkig heeft de voormalige gemeente Vlijmen Prinsen

verdween' (1844-1984) 250 pagina's dik geworden met 150 afbeeldingen. Ik hoop dat ik jullie nieuwsgierig gemaakt heb naar dit boek, het is zeker de moeite waard om aan te schaffen.

Het boek is te koop voor € 27,50 in boekenwinkels in Vlijmen en Drunen of via de website van uitgever Pictures Publishers.

Vlechtvakantie naar Denemarken

Mieke Langenhuizen

Een jaar geleden toen Ann Vrancken en ik in Denemarken waren besloten we om samen eens op cursus te gaan bij Bent Vinkler. We hadden beide Bent al vaker ontmoet en waren verrukt van zijn manier van vlechten maar vooral van zijn manier van het kleuren van de wilg.

Een nog mooier aanbod kwam er van Bent, nou ja, als jullie toch zo lang hier moeten blijven dan maken we er gewoon een 5-daagse cursus van. Daar zeiden wij geen nee op.

Na een lange dag rijden, we zaten behoorlijk in het noorden van

Bent Vinkler

Een mooie tijd zou een weekend in augustus zijn met jullie tweeën zei Bent, dan zijn er nog volop bloemen. En dat is dan eigenlijk ook nog eens privéles. Zo werd het afgesproken.

En toen kwam Corona, met angst en beven in ons hart zagen we augustus dichterbij komen zonder de mogelijkheid om naar Denemarken te gaan. Gelukkig ging in juli een groot deel van Europa weer open onder voorwaarden. Even leek het er nog om te spannen maar onder de Deense voorwaarde dat men minimaal 6 nachten in Denemarken moest blijven mochten we toch komen.

Denemarken, arriveerden we bij ons huisje. Bent had geregeld dat we een klein huisje konden huren op een fruitbomenkwekerij van een vriend met prachtige natuur om ons heen. De volgende morgen zijn we gestart met het splijten in 2 delen van dikke wilgentenen. Daarna werden ze door de schaafmachine op de juiste dikte geschaafd, draaien, draaien aan het wiel, er in stoppen en aan de andere kant op de juiste dikte er weer uit. Ondertussen werd een stukje verder in de tuin de ketel al flink heet gestookt, gevuld met meekrap, aluin en water. Daar ging de wilg in om te kleuren, we voelden ons net heksen boven een borrelende kookpot.

Solveig, de vrouw van Bent kwam ook nog aanzetten met een flinke portie wol, die kan er ook nog bij, zei ze. 5 Dagen lang werkten we van 9 tot 18 uur al splijtend, vervend en vlechtend aan onze manden onder leiding van een geweldige leermeester. Tussen de middag namen we even pauze om te eten en tussendoor zijn we ook nog naar het wilgenveld van Bent wezen kijken. Dat was ook al weer niet wat je zou verwachten, geen wilgen keurig op

een rijtje maar meestal geknotte bomen. Voor zijn mandwerk heeft hij relatief dikke wilgen nodig. Een uurtje aan het strand, wat vlak bij was, hebben we ook nog meegepikt, het was er voor Deense begrippen erg heet, alle dagen tegen de 30 graden. Met een auto vol manden, wilg, stekken en een hart vol inspiratie zijn we na 5 prachtige dagen weer naar huis gegaan.

Dit is in de botanische tuin van de Universiteit Oslo. Vlechter: Tom Hare
<https://www.nhm.uio.no/english/visiting/botanical-garden/willow-sculptures/>
Foto: Judith Schuiter.

Workshops en cursussen 2020

Helaas hebben we geen workshops en cursussen mogen ontvangen. Wil je graag ergens een cursus gaan volgen kijk dan op de websites van de cursusleiders en neem zelf contact op. Houd je aan de Coronaregels.

Cursusleiders

Graag zo spoedig mogelijk weer de cursussen en workshops doorgeven voor plaatsing in het Vlechtbulletin en op Facebook als het weer mogelijk is. Graag bij mieke@wilgennest.nl.

Vlechtkringen

Redactie

Onze oproep in vorige Vlechtbulletins is nu beloofd met een stukje over de Vlechtkring/groep 'Marte Mand'. Graag zouden we ook van andere groepen wat horen over hoe ze werken en vlechten. Er moeten er nl. echt wel meer zijn. Laat iets van je horen, lieve mensen. Voor ons, als bestuur, zou het ook fijn zijn als we mensen die graag willen leren vlechten, door kunnen sturen naar een groep in de buurt.

Dus, wij als bestuur zouden graag weten of er in Nederland en België zo'n vlechtkringen zijn.

- Waar bevinden ze zich?
- Hoe groot is de groep?
- Hoe vaak komen ze bij elkaar?

- Welke materialen worden er gebruikt.
- Wordt er lesgegeven?
- Is het een vaste persoon die les geeft of meerdere?

Weet jij zo'n groep of zit je zelf in een groep, laat ons dan eens weten hoe het in elkaar zit. Graag zouden we in kaart brengen wat er leeft in onze mooie vlechtwereld.

Stuur je antwoorden naar mieke@wilgennest.nl en we gaan het verder uitzoeken.

Bij deze dus een stukje geschreven door Piet Ermens namens Vlechtgroep 'Marte Mand'.

'Marte Mand'

Wij hebben ongeveer 20 jaar een vlechtgroep in Oploo. Deze is ontstaan door een vlecht cursus gegeven door Willem de Ridder en aan het einde van de cursus zijn ze als vlechtgroep verder gegaan. In het begin met 5 personen en dit is uitgroeit tot ongeveer 8 personen, soms vertrekt er iemand door uiteenlopende redenen. Op

een gegeven moment hebben wij de groep ook een naam gegeven genaamd "Marte Mand" vernoemd naar een oud vlechter uit Oploo. Deze had de naam Martien Willems maar werd altijd Martien Mand genoemd. Wij vlechten alleen met wilgenteen of geschild of soms gebuft.

Als er iemand ook wil proberen te vlechten dat kan voor een kleine vergoeding per avond en degene die een persoon meebrengt begeleid die dan ook. Bevalt hij/zij het vlechten goed dan kan hij/zij blijven en gaat dan dezelfde vergoeding betalen als de hele club doet.

Verder helpen wij elkaar allemaal met de kennis en ervaring die wij in de loop der jaren hebben opgedaan.

Willem is altijd de leider en dat gaat altijd in goed overleg een beetje van vrijheid blijheid.

Wij vlechten van oktober tot april op de donderdagavond van 19.30 uur tot 22.30 uur incl.koffie pauze.

Dit zijn ongeveer 23 avonden per vlechtseizoen.

Er worden wel workshops gegeven en demo's maar dit gaat buiten de groep om.

Groeten, Piet Ermens, Vlechtgroep
Marte Mand.

Activiteitenkalender 2020

Vanwege Corona is het mogelijk dat vele van de evenementen niet meer door gaan. Controleer zelf even als je nog ergens heen wil of het wel doorgaat.

De met **rood** gemerkte evenementen gaan zeker **niet** door!

September

- 18-20 september Korbmarkt, Lichtenfels, Duitsland, www.korbmarkt.de

- 25-26-27 september Saul en vie, Montquitin, België, www.saulenvie.be
Markt is op 27 september van 10-18 uur.

Oktober

- 3 en 4 oktober* Fira dell cistell, Markt, Salt, Gerona, Spanje
www.facebook.com/Fira-Internacional-del-Cistell-de-Salt-567302603374548/

- 3 en 4 oktober* Biënnale de Vannerie Frankrijk, Reilly, Oise, Frankrijk
www.vannerie.reilly.fr/

November

- 14 en 15 november Ambacht in Beeld, de Hallen, Amsterdam
Is verplaatst van
September naar deze
Datum.
www.ambachtinbeeldfestival.nl/

* exacte datum nog niet zeker

Weet je zelf evenementen in binnen- of buitenland stuur de gegevens dan door aan mieke@wilgennest.nl

Cursusleiders

Opgeven nieuwe cursusleiders: mieke@wilgennest.nl of tel: 06-21828312

Verdere gegevens over cursussen en workshops: opvragen bij de cursusleiders zelf.

Piet Antonis, Bergeijk	06-22308588	
Lydia Bamps, Geetbets (Be)	+32 (0)477-330250	www.mandenmakerijcattellant.be
Jeanny Bouwen, Geel (Be)	+32-(0)14-220946	www.deratelaar.be
Johnny Ceyssens, Lummen (Be)	+32 (0)495-873003	www.wilgen.be
Jac de Cock, Stevensbeek	0485-382570	jac_de_cock@hotmail.com
Harry Enzerink, Zutphen 	0575-543018	h.enzerink@hotmail.com
Jannie Hakman	06-11076447	www.vlechterijvinkenslag.nl
Rob van Hernen, Hattem 	06-30201117	korfimmershop.eu
Ton Kooijmans, Schijndel	073-5476496	tonkooijmans@gmail.com
Luciënne Kramer, Enkhuizen	0228-318622	hansenluciennekramer@ziggo.nl
Mieke Langenhuizen, Veldhoven	06-21828312	www.wilgennest.nl
Peter Lavrijssen, Reusel	0497-643712	peterlavrijssen@hetnet.nl
Gerda Legrand, Kluisbergen (Be)	+32 (0)472-364763	www.vlechtatelier.be
Lieve Lieckens, Keerbergen (Be)	+32 (0)486-455507	www.mandenvlechten.be
Barbara Mahler, Dwingelo	06- 16650989	www.detakkenvrouw.nl
Ingrid Reinhoud, Maastricht <u>Stro</u>	06-506 13000	www.ingrids-handen.nl
Hendrik Ruitenbeek, Herveld Zuid	06-36449925	hendrik.ruitenbeek@tele2.nl
Stichting 'T Riem, Horssen Piet Coppens, Jozef Wiegers	0487-541501	www.hetriem.nl
José Schilder en Jan de Vos, Zuiderkerke	072-5038123	www.mandenmakerij.nl
Simone Simons, Chelva (Valencia) Spanje <u>Espartogras</u>	+34 962100959	www.trendza-bags.com
Piet-Hein Spieringhs, Driebergen- Rijsenburg	0343-756348	www.vlechterij.nl
Truus Stol, Ingen	0344-602856	fruihofje@xs4all.nl
Rien Stuijts, Zundert 	06-49628425	www.destoelenmatter.nl
Rob Triest, Schokland <u>stro</u> 	06-20383448	irtriest@hotmail.com
Anja van de Veer, Dalen Mudz Vlechtwerk	06-1045 1371	www.mudz.nl
Ineke Visser, Ammerstol	0182-352913	www.wilgenteenvlechten.nl
Henk Ziel, Raalte	06-22563020	henkziel100@gmail.com
Museum Eynderhoof, Nederweert- Eind	06-16779805	a.kinebanian@gmail.com
Nat.Vlechtmuseum, Noordwolde	0561-431885	www.noordwoldevlechtdorp.nl

www.vlechters.nl

Manden van wilgenbast